

YTTRANDE

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR PÅ SOU 2009:14 "GRUNDLAGSSKYDD FÖR DIGITAL BIO OCH ANDRA YTTRANDEFRIHETSÄRTSLIGA FRÅGOR"

Svenska Filminstitutet vill härmed inkomma med följande yttrande över *SOU 2009:14 Grundlagsskydd för digital bio och andra yttrandefrihetsrättsliga frågor*. Vi koncentrerar oss i vårt svar på de avsnitt och förslag som rör filmområdet och Svenska Filminstitutets verksamhet.

Svenska Filminstitutet har tidigare påpekat vikten av att visningar av film i form av digital bio för allmänhet och slutna grupper, oavsett vilken specifik teknik som används vid sådan visning, ges ett fullständigt yttrandefrihetsrättsligt skydd på samma nivå som övrig biografverksamhet.

Svenska Filminstitutet har egentligen ingen synpunkt på vilken rättslig konstruktion som i sammanhanget kan anses mest lämplig för att uppnå ett adekvat yttrandefrihetsrättsligt skydd för digital bio. Det väsentliga torde vara att denna visningsform i yttrandefrihetsrättslig mening jämföras med andra typer av biografvisning av film.

Eftersom nuvarande system inte är konstruerat utifrån förmedling av ett visst innehåll, utan utifrån användningen av viss teknik, förefaller det logiskt att digital bio med den definition av sådan verksamhet som förslaget utgått från, är att anse som offentlig uppspelning ur databas.

Svenska Filminstitutet konstaterar med tillfredsställelse att Yttrandefrihetskommittén anser att det vore önskvärt att grundlagsskydd uppkommer automatiskt för digital bio även i de fall då sådan visning har ersatt äldre teknik som omfattades av grundlagsskydd.

Yttrandefrihetskommittén föreslår dock inte att den krets av massmedieföretag som räknas upp i 1 kap 9§ YGL utvidgas till att omfatta även den som bedriver biografverksamhet. Kommittén anger som anledning att en sådan utvidgning skulle innebära att grundlagsskyddet för den som bedriver biografverksamhet även skulle komma att omfatta andra uppspelningar ur databas än offentlig visning av film, såsom print-on-demand, push-teknik etcetera, samt att det med detta skydd följer förpliktelser såsom att utse utgivare och dokumentera innehåll i databasen. Svenska Filminstitutet kan inte se att detta skulle utgöra ett problem för den som bedriver biografverksamhet, då dessa sällan eller aldrig tillhandahåller allmänheten möjligheter att ta del av innehållet i en databas utöver just offentlig uppspelning av film. Svenska Filminstitutet förespråkar därför att den som driver biografverksamhet skall ges ett automatiskt grundlagsskydd för offentlig uppspelning av film från databas genom digital bio.

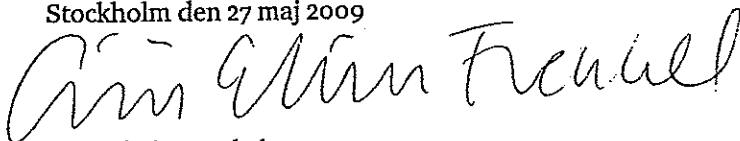
Ett av skälen till vårt ställningstagande är att vi vill skydda den enskilde filmskaparen. Om någon som bedriver biografverksamhet – som inte anses falla in under den definition av massmedieföretag som åtnjuter automatiskt grundlagsskydd – väljer att inte ansöka om utgivningsbevis, kan den enskilde filmskaparen och medverkanden i exempelvis dokumentärfilm i slutänden komma att drabbas hårt. Detta på grund av att Yttrandefrihetsgrundlagens förbud mot efterforskande av källor, meddelarskydd, förbudet mot förhandsgranskning och regelverken kring vuxencensur och åldersprövning då inte blir tillämpliga. Samma innehåll kan komma att omfattas av grundlagsskydd i vissa fall, men inte i andra.

Ansökan om utgivningsbevis är en frivillig åtgärd och den enskilda filmskaparen/medverkanden kan varken kräva eller kontrollera att utgivningsbevis finns vid varje enskild offentlig uppspelning ur databas, men kan få bära de rättsliga konsekvenserna om utgivningsbevis saknas. Svenska Filminstitutet anser att en sådan situation vore mycket olycklig. De nackdelar som kommittén pekar på vad gäller den enskilda biografverksamheten, i form av krav på dokumentation av innehåll etcetera, uppvägs enligt Svenska Filminstitutet av de för samhället så viktiga fördelarna av att garantera konstnärligt skapande, i enlighet med Yttrandefrihetsgrundlagens portalparagraf.

Om kommitténs lagda förslag (gällande att inte ge den som bedriver biografverksamhet automatiskt grundlagsskydd för digital bio) kommer att genomföras, anser Svenska Filminstitutet att ansökan om utgivningsbevis för en databas som innehåller filmverk avsedda för offentlig uppspelning skall vara kostnadsfri. Svenska Filminstitutet anser inte att valet av teknisk metod för biografverksamhet skall vara avhängigt av de ekonomiska förutsättningarna för yttrandefrihetsrättsligt skydd. Svenska Filminstitutet anser vidare att ett kostnadsfritt förfarande ger filmskapare och medverkande en åtminstone något tryggare situation.

Svenska Filminstitutet har i övrigt inga synpunkter på förslagen och väljer att återkomma i frågan om förhandsgranskning av filmverk, vuxencensur och åldersprövning i samband med att den särskilda utredningen i frågan presenterar sina slutsatser.

Stockholm den 27 maj 2009

Cissi Elwin Frenkel
VD Svenska Filminstitutet